

หน่วยที่ 11

Arduino กับเซอร์โวมอเตอร์

สาระการเรียนรู้

1. เซอร์โวมอเตอร์
2. การควบคุมตำแหน่งเซอร์โวมอเตอร์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อใช้งาน Arduino กับเซอร์โวมอเตอร์
2. เพื่อให้มีทักษะในการเขียนโปรแกรม Arduino กับเซอร์โวมอเตอร์
3. เพื่อให้มีกิจนิสัยในการใช้วัสดุ อุปกรณ์บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino Uno R3

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. สามารถอธิบายการต่อใช้งาน Arduino กับเซอร์โวมอเตอร์
2. สามารถเขียนโปรแกรม Arduino ควบคุมเซอร์โวมอเตอร์
3. เตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์สอดคล้องกับงานได้อย่างถูกต้อง

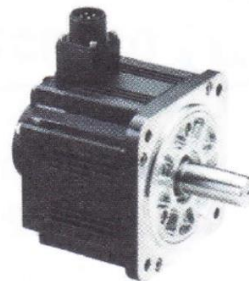
เซอร์โวมอเตอร์ (Servomotor)

เซอร์โวมอเตอร์ เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถหลักหรือหมุนวัตถุได้อย่างแม่นยำ คุณสมบัติของเซอร์โวมอเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่ผู้ใช้งานสามารถควบคุมความเร็ว (Speed Control), ควบคุมแรงบิด (Torque Control), ควบคุมระยะทางการเคลื่อนที่ (Position Control) ของตัวมอเตอร์ได้ เซอร์โวมอเตอร์แบ่งออกเป็น 2 ชนิดได้แก่

1. ดีซี เซอร์โวมอเตอร์ (DC servomotor)
2. เอซี เซอร์โวมอเตอร์ (AC servomotor)

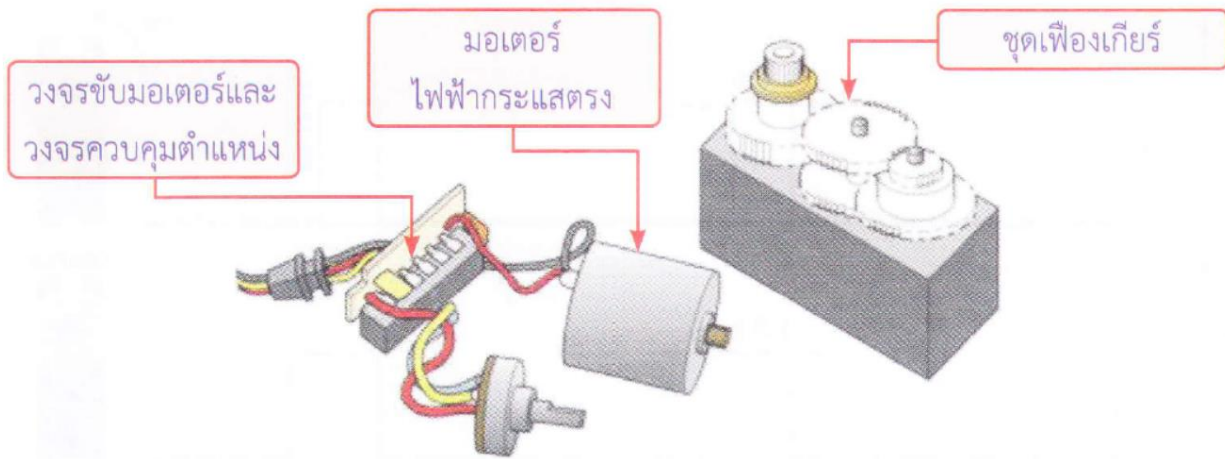
ก. ดีซี เซอร์โวมอเตอร์

ข. เอซี เซอร์โวมอเตอร์

รูปที่ 11.1 ตัวอย่างเซอร์โวมอเตอร์ 17: <http://www.hiwin.com/ac-servo-motors-drives.html>

ในบทนี้เป็นการศึกษาการทำงานของเซอร์โวมอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง (DC Servomotor) ซึ่งเป็นมอเตอร์ที่สามารถรับแรงบิดได้สูง น้ำหนักเบา และมีขนาดเล็ก มอเตอร์ชนิดนี้สามารถนำไปใช้งานได้หลายอย่าง เช่น รถบังคับวิทยุ, เรือบังคับวิทยุ, เฮลิคอปเตอร์, เครื่องบินบังคับวิทยุ, หุ่นยนต์ หรือควบคุมการเคลื่อนที่ของแมคคาทรอนิกส์ ในอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น อุปกรณ์ภายในเซอร์โวมอเตอร์ มีส่วนประกอบดังนี้มอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง ชุดเฟืองเกียร์ เกียร์วงจรขับมอเตอร์และวงจรควบคุมตำแหน่ง ดังรูปที่ 11.2

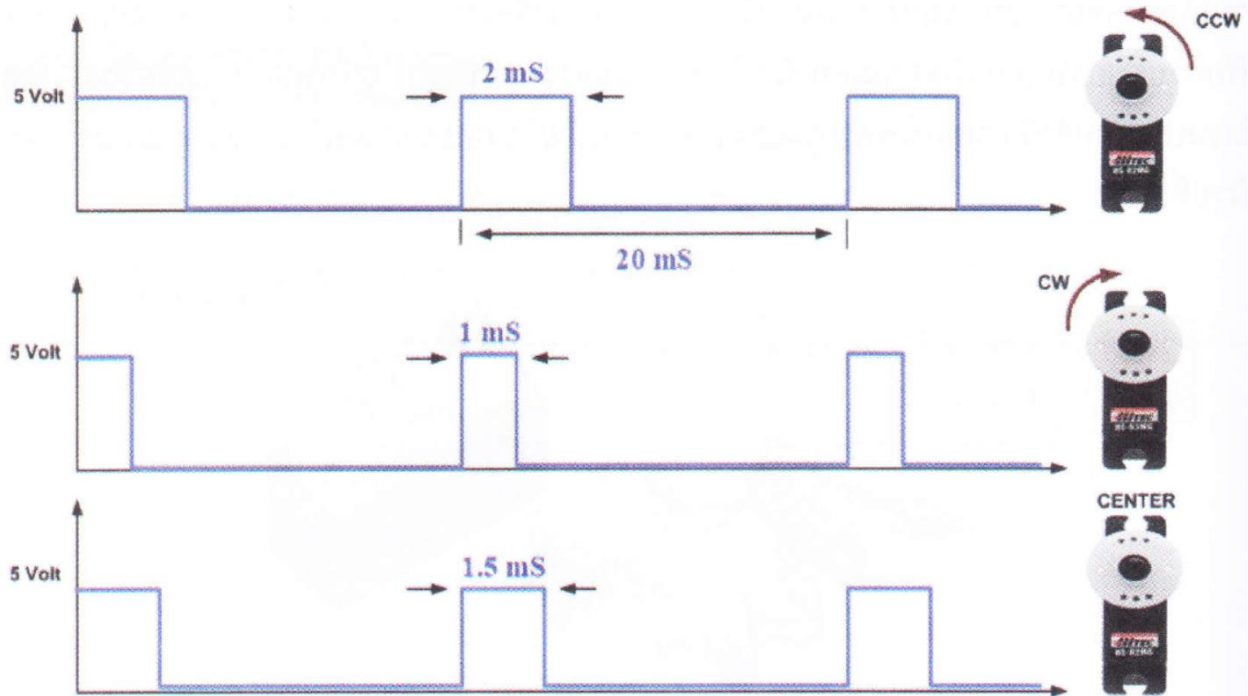
รูปที่ 11.2 ส่วนประกอบของเซอร์โวมอเตอร์ (147: <http://www.modelflying.co.uk/news/article/servo-chatter/18656>)

สายสัญญาณที่ต่อออกจากเซอร์โวมอเตอร์ทั้งหมด 3 สาย ได้แก่

- สายไฟเลี้ยง เซอร์โวมอเตอร์ส่วนมากใช้ไฟเลี้ยง 4.8 - 5 V หรือ 4.8 - 6.6 V มีสีแดง
- สายกราวนด์ มีสีน้ำตาลหรือสีดำ
- สายสัญญาณ เป็นสายที่ใช้ควบคุมตำแหน่งของเซอร์โวมอเตอร์ มีสีเหลืองหรือขาว

การควบคุมตำแหน่งเซอร์โวมอเตอร์

เซอร์โวมอเตอร์สามารถเขียนโปรแกรมเพื่อการควบคุมตำแหน่งได้ประมาณ 180 องศา โดยการป้อนความกว้างของสัญญาณพัลส์ สำหรับการควบคุมตำแหน่งหรือทิศทางทำได้โดยการปรับ ความกว้างของสัญญาณพัลส์ รูปคลื่นสี่เหลี่ยมให้มีความกว้าง 1 ลูกคลื่นเท่ากับ 20 มิลลิวินาที (mS) ถ้าต้องการให้เซอร์โวมอเตอร์หมุนไปทางซ้ายหรือทวนเข็มนาฬิกา (CCW) ต้องสร้างสัญญาณพัลส์บวก ให้มีขนาด 2 มิลลิวินาที (mS) แต่ถ้าต้องการให้เซอร์โวมอเตอร์หมุนไปทางขวาหรือตามเข็มนาฬิกา (CW) ต้องทำการสร้างสัญญาณพัลส์บวกให้มีความกว้าง 1 มิลลิวินาที (mS) และถ้าต้องการให้เซอร์โวมอเตอร์เคลื่อนที่ไปตำแหน่งกึ่งกลาง (Center) ต้องสร้างสัญญาณพัลส์บวกขนาด 1.5 มิลลิวินาที (mS) ดังรูปที่ 11.3

รูปที่ 11.3 การควบคุมตำแหน่งของเซอร์โวมอเตอร์

การเขียนโปรแกรมเพื่อควบคุมเซอร์โวมอเตอร์นั้นเพื่อความสะดวกสำหรับการนำมาใช้งาน เริ่มต้น โดยทำการเรียกใช้ไลบรารีจากไฟล์ชื่อ Servo.h จากนั้นเรียกใช้ฟังก์ชันเพื่อสั่งงานเซอร์โวมอเตอร์ ดังนี้

1. เรียกใช้งานคำสั่งจากไลบรารี Servo.h

```
#include <Servo.h> // เรียกใช้ไลบรารี servo
```

2. หลังจากเรียกใช้งานคำสั่งจากไลบรารีแล้ว กำหนดชื่อตัวแปรแทนเซอร์โวมอเตอร์ ตัวอย่าง เช่น

```
Servo myservo; // myservo คือชื่อตัวแปรแทน เซอร์โวมอเตอร์
```

หรือ

```
Servo servo1; // servo1 คือชื่อตัวแปรแทน เซอร์โวมอเตอร์
```

3. กำหนดตำแหน่งขาที่ต่อใช้งานเซอร์โวมอเตอร์ โดยนำตัวแปรที่ตั้งไว้มาใส่ในคำสั่งนี้ด้วย ตัวอย่างเช่น

```
myservo.attach(11); // เซอร์โวมอเตอร์ต่ออยู่ที่พอร์ตดิจิตอลขา 11
```

```
servo1.attach(9); // เซอร์โวมอเตอร์ต่ออยู่ที่พอร์ตดิจิตอลขา 9
```

4. ใช้คำสั่งควบคุมตำแหน่งเซอร์โวมอเตอร์

รูปแบบคำสั่ง

```
servo.write(angle)
```

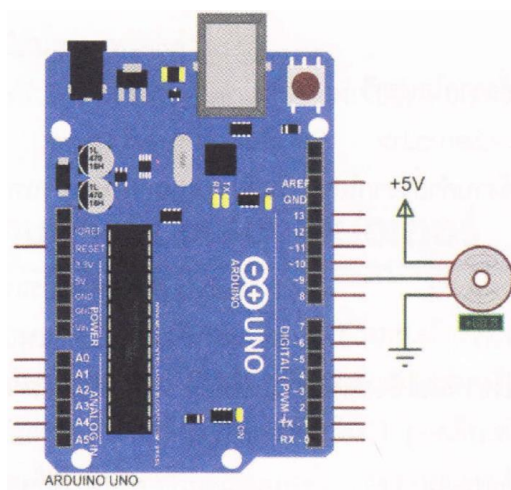
servo คือ ตัวแปรใช้แทน เซอร์โวมอเตอร์

angle คือ ค่าตำแหน่งมุมที่ต้องการใช้เซอร์โวมอเตอร์เคลื่อนที่ไป มีค่าตั้งแต่ 0-180

ตัวอย่างเช่น

```
myservo.write(90); // เซตเซอร์โวมอเตอร์ไปตำแหน่งกึ่งกลาง
```

ตัวอย่างวงจรและโปรแกรมการใช้งาน

รูปที่ 11.4 วงจรการใช้งานเซอร์โวมอเตอร์

```
#include <Servo.h> // เรียกใช้ไลบรารี servo
Servo servo1; // servo1 คือชื่อตัวแปรแทน เซอร์โวมอเตอร์
void setup() {
    servo1.attach(9); // เซอร์โวมอเตอร์ต่ออยู่ที่พอร์ตดิจิทัลขา 9
}
void loop() {
    int position;
    servo1.write(90); // เซตเซอร์โวมอเตอร์ไปมุม 90 องศา
    delay(2000); // หน่วงเวลา 2 วินาที
    servo1.write(180); // เซตเซอร์โวมอเตอร์ไปมุม 180 องศา
```

```

delay(2000);           // หน่วงเวลา 2 วินาที
servo1.write(0);      // เซตเซอร์โวมอเตอร์ไปมุม 0 องศา
delay(2000);           // หน่วงเวลา 2 วินาที
for(position = 0; position < 180; position += 2) {
    servo1.write(position); // เคลื่อนที่ไปตำแหน่งที่ต้องการ
    delay(20);             // หน่วงเวลา 0.02 วินาที
}
for(position = 180; position >= 0; position -= 1) {
    servo1.write(position); // เคลื่อนที่ไปตำแหน่งที่ต้องการ
    delay(20);             // หน่วงเวลา 0.02 วินาที
}
}

```

สรุป

เซอร์โวมอเตอร์เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถผลักหรือหมุนวัตถุได้อย่างแม่นยำ สามารถควบคุมความเร็ว ควบคุมแรงบิด ควบคุมระยะทางการเคลื่อนที่ของตัวมอเตอร์ได้ เซอร์โวมอเตอร์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ ดีซี เซอร์โวมอเตอร์ และเอซี เซอร์โวมอเตอร์ สำหรับ เซอร์โวมอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรงหรือ DC servomotor สามารถนำไปใช้งานได้หลายอย่าง เช่น รถบังคับวิทยุ, เรือบังคับวิทยุ, เฮลิคอปเตอร์, เครื่องบินบังคับวิทยุ, หุ่นยนต์ หรือควบคุมการเคลื่อนที่ ของแมคคาทรอนิกส์ในอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น อุปกรณ์ภายในเซอร์โวมอเตอร์มีส่วนประกอบดังนี้ มอเตอร์ ไฟฟ้ากระแสตรง ชุดเฟืองเกียร์ วงจรขับมอเตอร์และวงจรควบคุมตำแหน่ง

การควบคุมตำแหน่งหรือทิศทางทำได้โดยการปรับความกว้างของสัญญาณพัลส์รูปคลื่นสี่เหลี่ยม ให้มีความกว้าง 1 ลูกคลื่นเท่ากับ 20 มิลลิวินาที (mS) ถ้าต้องการให้เซอร์โวมอเตอร์หมุนไปทางซ้าย หรือทวนเข็มนาฬิกา (CCW) ต้องสร้างสัญญาณพัลส์บวกให้มีขนาด 2 มิลลิวินาที (mS) แต่ถ้าต้องการ ให้เซอร์โวมอเตอร์หมุนไปทางขวา หรือตามเข็มนาฬิกา (CW) ต้องทำการสร้างสัญญาณพัลส์บวก ให้มีขนาด 1 มิลลิวินาที (mS) และถ้าต้องการให้ เซอร์โวมอเตอร์เคลื่อนที่ไปตำแหน่งกึ่งกลาง (Center) ต้องสร้างสัญญาณพัลส์บวกขนาด 1.5 มิลลิวินาที (mS)